

**XX. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika
4. veljače 2015.**

prvi (I.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)

2. _____
(član Školskoga povjerenstva)

3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Odredi padeže svim sklonjivim riječima u sljedećim rečenicama tako da iznad sklonjive riječi navedeš uobičajenu kraticu (N, G, D, A, V, L, I).

Prozori su bili zatvoreni, ali se ipak čulo kako su u vrtu stabla šumjela, svijajući rodne grane pod prvim silnim udarcima juga. Debele kaplje praskahu po vratnicama, kroz male pukotine zasvijetlio bi bljesak. (...)

– O, ne bojte se, draga moja! Nevinom se čovjeku ne može dogoditi zlo...

(prema romanu Eugena Kumičića *Jelkin bosiljak*)

5	
---	--

2. Odredi vrstu riječi podcrtanim riječima u tekstu. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Već je prošlo šest sati poslije podne.

– Hoće li još tkogod doći? – pozdravio je Mato nadošle.

(Eugen Kumičić, *Jelkin bosiljak*)

već _____

podne _____

li _____

još _____

tkogod _____

5	
---	--

3. Odredi sintaktičku službu podcrtanih glagolskih priloga. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

a) Došavši na vrijeme, obavili smo posao. _____

b) Pomažem prijatelju razgovarajući s njim. _____

2	
---	--

12	
----	--

4. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga slova, dijelove rečenica otisnute velikim tiskanim slovima ispod crte.

Prije točno 165 godina u malome _____ mjestu Brseču, nadomak Učki i
ISTARSKOM
Ćićariji s pogledom na Kvarner i prolaz _____, rodio se Eugen Kumičić.
VELA VRATA
Pripadao je najznamenitijim _____ svojega vremena koji su štitili _____
ISTRANIMA HRVATSKI
nacionalni duh za burnih vremena talijanizacije Istre. Kao _____ i zastupnik u
PRAVAŠ
_____ bio je protivnik _____ politike _____
HRVATSKOME SABORU PROMAĐARSKE KHUENOVSKO
_____. Programski članak O romanu, objavljen u Hrvatskoj vili, svjedoči
HRVATSKE
o njegovu poznavanju Zolina stvaralaštva s kojim se upoznao boraveći u _____
GRADU
_____. Najbrojniji u njegovoj književnoj ostavštini jesu romani i pripovijesti:
SVJETLOSTI
Začuđeni svatovi, _____, *Kraljica* _____,
UROTA ZRINSKO-FRANKOPANSKA LEPA
_____ i dr. Služio se pseudonimima Jenio Sisolski i _____.
JELKIN BOSILJAK BERSEČANIN

5	
---	--

5. Odredi vrstu zavisne surečenice podcrtanim surečenicama.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Ljudi će izgraditi svijet koji će biti bolji i veći od postojećega ako u njemu bude vladala ljubav.

surečenica

vrsta

a) koji će biti bolji

b) ako u njemu bude vladala ljubav

2	
---	--

7	
---	--

6. Odredi glagolski oblik svim glagolima iz sljedećega teksta. (Ako se koji glagolski oblik ponavlja, treba ga svaki put prepisati.) Odgovore napiši na pripadajuće mjesto u tablici.

Na nebu nema ni oblačića, ali zrak nije bio bistar, već titra kao tanahna maglica. Bit će opet omare. (...) Želio sam vidjeti stan nesretne Jelke, te upitah Mata, kako bi to moguće bilo... Kad sam zakoračio u Jelkinu kuću, opazih sijedoga starca. To bijaše Mirko, Jelkin otac. Na prozoru sam opazio zeleni bosiljak i umolio starca, smijem li otrgnuti malenu grančicu.

– Otrgnite, otrgnite, dosta ga je sirota zalijevala! – uzdahne starac iz dubine ojađene duše. Otkinuo sam u spomen kiticu zavičajnoga mi cvijeta... Trgajući grančicu, svrnuo sam s prozora pogled na to naše sinje more.

(Eugen Kumičić, *Jelkin bosiljak*)

infinitiv	
prezent	
perfekt	
imperfekt	
aorist	
futur prvi	
imperativ	
kondicional prvi	
glagolski prilog sadašnji	

5	
---	--

5	
---	--

7. U sljedećim rečenicama napiši *ije, je* ili *e* na prazne crte u riječima.

Stari ljudi pripov___dali su da je bila prava l___potica. Njezine tamne oči pune žuđ___nja nisu više s___vale plamenom i milom s___tom... postajale bi sv___tlije, a osm___h pun materinje ljubavi ganuo bi njezine bl___de usne. Uv___k je učila svoju Jelku i davala joj mudre sav___te... Na l___po okrećenim b___lim zidovima kao glogov cv___t, ob___šene su slike svetaca, a na ormaru stoji kip Majke Božje obavijen sv___tlozelenom svilom po kojoj su pril___pljene zlatne zv___zdice.

(prema romanu Eugena Kumičića *Jelkin bosiljak*)

4	
---	--

8. U sljedećim rečenicama napiši *dž* ili *đ* na prazne crte u riječima.

Svi ___epari prijetnja su gra___anima ___ur___evca i njihovim ___epovima. Iz njih otu___uju novčanike i mobilne ure___aje. S ču___enjem uvi___aju kako oni nisu krivi. ___ačke torbe s u___benicima i svjedo___bama ne diraju. One su za ___ake i ___entlmene.

4	
---	--

9. Odredi masno otisnute zatvornike preme mjestu tvorbe. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Glas je najmanji govorni odsječak.

s _____

nj _____

v _____

k _____

4	
---	--

12	
----	--

10. Rastavi na foneme navedene riječi. Napiši foneme u odgovarajućim zagradama.

a) svijet _____

b) rt _____

2	
---	--

**11. Odredi koji su slogotvorni glasovi u sljedećim riječima.
Odgovore napiši na praznu crtu.**

bicikl, vrvjeti, dvorište

3	
---	--

12. Odredi fonološku opreku i fonološku okolinu u parovima riječi. Napiši foneme u odgovarajućim zagradama. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

a) mast – most fonološka opreka: _____

fonološka okolina: _____

b) žir – pir fonološka opreka: _____

fonološka okolina: _____

4	
---	--

13. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja od sljedećih riječ sadržava trofonemski slijed *ije*?

- a) dijete
- b) naljevajući
- c) lijepo
- d) šijem

1	
---	--

10	
----	--

14. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Što od sljedećih primjera nazivamo bukom u komunikacijskome kanalu?

- a) tihi, nečujni govor pošiljatelja
- b) isti jezični kod pošiljatelja i primatelja
- c) višak obavijesti dobiven iz konteksta
- d) proces prenošenja poruke

1	
---	--

15. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koji od sljedećih primjera čini minimalni fonemski par?

- a) sir – pir
- b) stih – stid
- c) ruž – raž
- d) kut – kat

1	
---	--

16. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja od sljedećih riječi ima otvoreni slog?

- a) orkan
- b) rzati
- c) odbor
- d) odmor

1	
---	--

17. Napiši foneme od zadanih grafema u odgovarajućim zagradama.

grafem fonem

- a) nj _____
- b) dž _____

2	
---	--

5	
---	--

**18. Odredi zvučne šumnike u zadanim riječima.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) blagdan _____
b) Zagreb _____
c) džungla _____
d) zaokružiti _____

4	
---	--

**19. Odredi masno otisnute šumnike prema načinu tvorbe.
Odgovor napiši na praznu crtu.**

Budi ga potok.

1	
---	--

20. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Zašto je veza između izraza i sadržaja jezičnoga znaka proizvoljna?

- a) Zato što je izraz jezičnoga znaka povezan s njegovim sadržajem.
b) Zato što izraz jezičnoga znaka nema veze s njegovim sadržajem.
c) Zato što je izraz jezičnoga znaka istovjetan njegovu sadržaju.
d) Zato što su izraz i sadržaj jezičnoga znaka povezani onomatopejskim riječima.

1	
---	--

21. Dodaj riječima prefiks *raz-* .

- a) _____ žalostiti
b) _____ tresti
c) _____ čupati
d) _____ dijeliti

4	
---	--

10	
----	--

**22. Odredi vrstu alternacije (glasovne promjene) u sljedećim primjerima.
Odgovore napiši na odgovarajuće mjesto u tablici.**

konac > konca, raz/širiti > raširiti, vrag > vrazi, slastan > slasna, bliznac > blizanci,
rob > ropski, zec > zečji, pet/deset > pedeset

Fonološki uvjetovane alternacije (glasovne promjene)	
Morfološki uvjetovane alternacije (glasovne promjene)	

4	
---	--

**23. Odgovori na postavljena pitanja jednom ili dvjema riječima.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

a) Gdje kod sugovornika nastaje pojam u psihološkoj fazi govorne komunikacije?

b) U kojoj se fazi govorne komunikacije kod govornika pokreću govorni organi?

c) Do kojega se organa u fiziološkoj fazi prenose impulsi od uha sugovornika?

3	
---	--

24. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojoj je od sljedećih riječi provedeno i jednačenje po zvučnosti i jednačenje po mjestu tvorbe?

- a) lišće
- b) raščupati
- c) združiti
- d) krčazi

1	
---	--

8	
---	--

**25. Odredi koji su glasovi nadzubni (desnici, alveolari) u sljedećoj rečenici.
Odgovore napiši na praznu crtu.**

Glazba je zvonka radost.

1	
---	--

26. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojoj je od sljedećih riječi palatal rezultat palatalizacije?

- a) siječem
- b) vičem
- c) mičem
- d) kličem

1	
---	--

**27. Rastavi spojnicama riječi na morfeme.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) pogledati _____
- b) proljetni _____
- c) plesač _____
- d) plav _____

4	
---	--

**28. Napiši sljedeće rečenice tako da budu pravopisno i gramatički točne.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) Bašćanska ploča pronađena je u crkvi Svete Lucije u Jurandvoru.

- b) Došao je u posjetu već treći puta.

2	
---	--

8	
---	--

29. Označi u riječima alofone odgovarajućim zagradama.

š u m a l i š ć e

1	
---	--

30. Napiši grafijske ostvaraje sljedećih fonetskih ostvaraja.

[pašće] _____

[brocki] _____

2	
---	--

3	
---	--